Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 138 (10.521). Львів, четвер 25. червня 1925. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов.

Конто почт. шад. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло" Львів.

Гол. Редактор приймає від 1—3 год. передпол. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 17 сот.

У важенну хвилю.

Зайвим було би малювати ту боротьбу і війну, зайвим було би приводити факти і старатися сущільно, ядерно й вичерпуючо повязати їх в одну цілість. Бажаючи вивязатися з цього завдання, требаб писати цілі томи. А зрештою, чи кожний з нас не бачить тих фактів щоденно, чи не відчуває їх, чи не двигає на своїх плечах? Саме тепер ущасливлено нас новими ухвалами „кресової секції" з метою остаточно розтрощити останки нашого шкільництва. Саме тепер на порядок нарад польського сойму ввійшла справа „земельної реформи", якій уже віднято навіть декорацію „реформи", а просто названо законом „про парцеляцію і кольонізацію". Не треба читати поодиноких постанов того закону, вистане в найзагальнійших записах освідомити собі „парцеляцію й кольонізацію", щоби уявити собі, що жде наше село і нашу націю взагалі. По ферях приходить до вирішення справа громадського самоврядування.

А чи ми приготовані до оборони, чи хоч думаємо про неї, чи розпоряджаємо організованими силами? З жалем і смутком треба признати, що ні. Ми внутрі розбиті, розпайовані, розпорошені. Наші політичні організації слабі, здезорганізовані, без провідної думки, наші політичні штаби не лише без плянів боротьби, але й без плянів оборони. Наше політичне життя є не лише внемічне, бліде, нужденне, але воно пливе без керми і вітрил. Вже давно улягла буря в склянці води, яка розшаліла була після 14. березня 1923, вже був час докладно засувати собі не уроєний, але дійсний стан річей, вже був час закинути пусті слова і менше або більше вдалі теорії та приступити до діл... Був час, одначе не для нас. Ми майже нічого не навчилися, якщо не забули того, що вже вміли. Наша оборонна акція носить роздрібний, фрагментарний характер.

А прецінь сьогодня кожний громадянин глибоко відчуває, що тільки сильна, в першу чергу політична організація може сяк-так успішно ставити чоло тому безоглядному походові. Сьогодня кожний громадянин відчуває потребу національно-політичного обєднання, створення з розпорошених груп і гуртків одної сущільної, сильної організації. Свідомість, насущна потреба такої організації є у всіх на устах. На жаль, праця в тому напрямку йде черепашим кроком та виявляє постійні хитання і відступи. Дехто взагалі не хоче чи не може здати собі справи з ваги переживаного нами моменту. Сектантська формалістика, звязана з парафіянською „дипльоматичністю", будить в запічникових просторах і загуйнікова „шантеклерність" — ось перепони до зрозуміння ваги хвилі. Крім того до коліс розбитого воза, що стоїть на одному місці, чіпляються всякі зайві ганчірки, які стримують його рух.

В нас часто можна почути декламації на тему всеукраїнства, але тільки в святочних хвилях. В практичні денні статичні діячі не тільки нічим не засвідчують всеукраїнської думки, але не в силі навіть переступити „сокальського кордону". Вони ставлять себе в центрі політичної системи, як альфа і омега її правильности. Вони часто говорять про свою самостійність і незалежність в думках, словах і починах, а не в силі визволитися від найлекшого повіву з чужих сторін. Одним словом: в деяких наших тзв. відповідальних колах є дуже слабе зрозуміння для ваги сучасного моменту, а ще слабша охота сповнювати взяті на себе обовязки. А час не жде, удари сиплються на нас, як з рога обильности, а деякі люде з претенсіями відповідальних політиків... переступають з ноги на ногу. Досі їх поведінка була толерована. Треба було виждати, треба було дати їм змогу проявити себе, виявити своє уміння, розум, здатність і силу. Нині мається враження, що на тому місці є vacuum. Коник той гурток, що займає його місце буде тільки ставити перепони в перетворенні розбитих груп в одну силу, то прийдеться те vacuum заповнити мимо нього, а може й проти нього.

Сойм.

„Земельна реформа" в сойму.

Згідно зі заповідю в понеділок (21. цм.) на порядок нарад сойму ввійшла справа земельної реформи. Новелі до закону з 15. липня 1920 року вже в самому наголовку привернено вірнійший зміст, називаючи її законом „про парцеляцію й кольонізацію". Селянські партії вже в комісії земельних реформ заповіли поборювання цього нового твору польської реакції.

Перед приступленням до звіту комісії земельних реформ, який мав реферувати пастовець Макульскі, визволенець Поляк-Лявіч запропонував перервати засідання сойму, щоби дати спромогу комісії земельних реформ вибрати нового референта, бо пос. Макульскі, був. віцепрезидент Головного Земського Уряду є замішаний в гомінку дойлідську афару. Проти цього внесення запротестували пастовці. Марш. Ратай піддав під голосування тільки першу частину внесення. За внесенням голосували визволенці, бондівці, ендеківці (нар. робітн. партія), Українці, Білоруси і нез. хлопська партія. Проти цілий хіено-пяст і Жиди. Пелсівці усунулися від голосування. Після того на трибуну виступив референт пос. Макульскі. Це привело з рівноваги опозиційні фракції. Визволенці й бондівці почали бити пульпітами, Українці й Білоруси почали грати на ріжнородних інструментах. Супротив того перервано засідання, а коли знову його розпочато, негайно вибухла обструкція. Тоді другий раз перервано засідання і скликано конвент сеніорів, на якому рішено справу Макульского передати маршалківському судові. Та з розпочаттям нарад заявив пос. Поляк-Лявіч, що така постанова його не вдоволяє, після чого визволенці опустили соймову салю.

Референт Макульскі, прийшовши до голосу, спинився над історією земельної реформи. Законопроект про земельну реформу тільки формально є новелею до закону з 15. липня 1920 р., фактично є це зовсім новий закон. Теперішня новела чи закон спирається на отсих передумовах. Парцеляція мусить відбуватися добровільно, але під напором держави. Річно мусить бути розпарцельовано найменше 200.000 гект. Коли не осягнеться цеї висоти добровільно, то тоді міністр зем. реформ приноровить примус. В законі передбачується між иншим поміч на купно землі одиницям економічно слабшим.

Під кінець засідання відчитано інтерпеляцію „Визволення" в справі ігнорування урядом осуду Нч'в. Палати держ. контролі, що торкається б. віцепрез. Гол. Зем. Уряду пос. Макульского, який безкарно поповнив надужиття службової натури.

Обструкція має бути продовжувана.

„Концесії"

VI.

Польські „концесії" для не-польських територіяльних народів: Українців, Білорусинів і Литовців обіймають 14 точок. Дві з них, що торкаються одного відділу краківського університету („Studium slavicum" і катедра української літератури) ми вже обговорили. Инші точки обіймають собою „концесії" в ділянці всенародного й середнього шкільництва. Порядок і схема укладу тих „концесій" має на меті так заплутати справу, так поперетикати її всякими благодатями, щоби читач, особливо чужинний, відніс враження, що тут справді мається на увазі заспокоїти шкільні вимоги непольських народів. А щоби таке враження штучно викликати, переводиться „рівноправність" всіх „національних меншостей".

Що це значить? Це значить, що бореться за основу найменше розвинений народ і—поступаючись йому в шкільній ділянці якоюсь дрібничкою, нагинається до неї націю більша розвинену, на вищому ступні культурного розвитку. Над Білорусини й Литовці взагалі були в підости поставлені в такі умови, що—не маючи власних шкіл і національних установ — не могли розвивати своєї національної культури. Білоруси й Литовці аж підчас світової війни за німецької окупації здобули невеличку мережу національного й середнього шкільництва. Ці здобутки Білорусинів і Литовців з воєнних літ стали основою їхнього національного шкільництва після розвалу царської Росії в процесі творення власної державности. Очевидно, литовська держава та Рад. Білорусь вже поставили своє шкільництво. Та на білорусько-литовських просторах ті початки національної школи безцеремонно знищено, насаджуючи польську шкільну сітку. Вистане згадати, що з цілої мережі білоруських шкіл на Зах. Білоруси остало всього-на-всього дві десятки. Ясно, що в такому короткому часі існування білоруської й литовської національної школи важко було придбати для неї всі підручники. На це треба довшого часу. До тогож польський уряд, бажаючи спинити розвиток білоруської й литовської школи, робив найможливіші перепони її визнуванню під кожним оглядом. Головно на творення шкільних підручників шкільна маґістратура наложила своє veto. Те саме явище стрічаємо й на українській національній території за „сокальським кордоном". Розуміється, польським чинникам не подобався також дух вже існуючих підручників і тому розвивалася боротьба з цими підручниками, немов би з „дяверзійними ватагами". Не диво, що знамениті язикові закони для „кресів" не застали вже ні білоруських і литовських шкіл, ні білоруських і литовських підручників, яких зрештою не було багато.

Зовсім инакше малася справа з українським шкільництвом в Галичині, яке було вже високо розвинене—якостево й скількостево, яке мало за собою велику традицію і достаточне вивчування. З галицько-українським шкільництвом, що від всенародньої, менше й більшої

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Pr. 454/25. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, jako Trybunał Prasowy we Lwowie, że treść artykułu, umieszczonego w czasopiśmie „Dilo" Nr. 134 (10.451) z dnia 20.VI. 1925, w artykułach nagłówkowych: 1) „Koncesija" w ustępie między nowami chotko... a: Jakoż, b) sojm i uriad... bo końca artykułu. 2) W artykule pod tytułem: „Hołod" w ustępie między słowami: nieszczastia... a: W labori w józefowi zawieszaiutsa ad 1) a) abrudni z § 65 a) k. k., ad 1) b) zbrodni z § 70 k. k., ad 2) zbrodni z § 65 a) k. k., mają dokonaną w dniu 18. czerwca 1925 konfiskatę za naprawiedliwiona i zarządził zniszczenie całego nakładu wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydał nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 i. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. Lwów dnia 23. czerwca 1925 r. Hawek.

Чи Ви вже є членом Кооперативи „Рідна Школа"? Як ні, то вступіться негайно! Один уділ (пай) 5 зол., числа уділів необмежено. Вписове 50 грошів. Заяви приступлення можна надсилати в кождому Управу У. П. Т. — Пишіть і посилайте гроші на адресу: Дирекція Кооперативи „Рідна Школа" Львів, Ринок, ч. 10. II. пов.

сової школи через середнє шкільництво вже давно досягло було вершин університету (10 українських катедр на львівському університеті), важко було розповитися за одним махом так, як з білоруським і литовським шкільництвом та з українським шкільництвом на Волині, Холмщині, Підляшшю й Поліссю. Бо тут були не лише всі шкільні підручники, починаючи букварями і кінчаючи університетськими; тут було глибоко вкорінене не лише бажання і змагання до рідної школи, але й її традиція.

Спершу зачинено всі університетські катедри, прогнано українську молодь з високих шкіл, а опісля цілком рівнобіжний наступ на українське всенародне й середнє шкільництво. Понад 400 (чотириста) українських народніх шкіл самовільно й протизаконно перемінено на польські, знесено українські учительські семинарії, заведено польське внутрішнє урядування у всіх українських школах, а навіть занесено довбню над українським приватним шкільництвом.

Одночасно всі ці зусилля, всі нетомні заходи все таки не могли уподібнити Галичини в шкільній діяльності до инших „кресових" земель. Тоді видумано язикові закони, „нову" організацію шкільництва на кресах і завершено все те „шкільним плебісцитом". Надії, що населення в добі голодової катастрофи, позабуде на свою школу, завели. Масові декларації, сотні тисяч заяв при впертому поборюванні наймощнійших перепон — виявили, що українське населення сильно дорожить своєю школою.

Мін. Ст. Грабскі є певний доброго висліду цього відроблювання, коли вже в 1-ій точці своїх „концесій" невідклично обіцює завести у всенародніх школах двоязичну науку... „згідно з бажанням батьків". Треба признати, що польський міністр освіти є добрим спіритистом і має незвичайно витреновані медіє, коли вже наперед може знати „бажання батьків". Очевидно, все це не відповідає дійсности. Українські громадяне домагаються від польського уряду виключно тільки школи з українською мовою навчання.

Мін. Грабскі є того переконання, що вистарчило шість літ польського панування, щоби всі „національні меншости" підвести під один стрихулець, щоби зрівняти їх в культурно-освітному упадку. Переконатися про це не важко. Вистане приглянутися тільки деяким „концесіям" міністра Грабского. Отже точка 4-та говорить про видання білоруського букваря і читанки, а точка 6-та говорить про видання таких-же читанок для шкіл українських і українсько-польських — так, немов би українська школа ставила перші кроки і ждала на благодать букварів і читанок. Щастя ще, що помисловий Ст. Грабскі не робить нам таких „концесій", як Білорусинам і не творить курсів для продукції українських учителів. Цею благодатю ушасливлено вже раз Білоруснів на те, щоби опісля курсистів нагнати на чотири вітри. Супроти Українців, які з примусу засилюють своїми учителями висококультурну Конгресівку, така „концесія" була би вже за далеко йдучою провокацією.

В обороні еміґрантів.

Промова посла Войтюки в посольській комісії: Фашиїт виголошена в сойні дня 9-го червня 1925 року.

Законодавчий комісією про виїзд еміґрантів виключно через польські порти, який нібито має за ціль оборону еміґрантів, має стільки спільного з охороною та опікою над еміґрантами, скільки діяльність усіх чинників та інституцій утворених для цієї опіки. Це торкається в першій мірі діяльности еміґраційного уряду.

Еміґраційний Уряд був і залишається бюрократичною установою, яка веде „паперову війну", трактує еміґранта тільки як джерело доходу, одержуваного в вигляді оплат за візу, за перебування на еміґраційному етапі та инших оплат, що їх складають бувши то пароходні лінії, а в відносини еміґранти. Доказом цього є хоби й те, що від січня по північно-американські пароходні лінії протягом двох місяців піднесли ціни на 100 проц. Еміґраційний уряд навіть словом не обізвався на це здирство. Безпідставність піднесення плати за корабельні білети є тим більша, що її (плату) бралося в твердій валюті, а тому не могло бути й мови про спадок вартости гроша.

Про діяльність Еміґраційного уряду, який бушмто керує цією заробітною еміґрацією з Польщі, найліпше було би сказати тих всіх еміґрантів, які виїхали з краю, а переважно тих реемігрантів з Америки, що вернулись у Польщу з тяжко зароблених грошей, а яких то цей гріш відібрано, та ще й до того роблено безгузні утруднення при їх повороті до Америки. Всі ті працюючі, що так рвалися до незалежної Польщі, що надіялися знайти в ній своє щастя, проклинають сьогодня порядки, які завела польська буржуазія в державі.

В сей час тов. Скрипа вже вказував, як польський уряд до спілки з пароходними товариствами бере потрійну, в порівнанні з німецькими лініями, плату за перевіз у Південну Америку. Одначе до цього часу уряд не міг знайти на це пояснення ні дати відповіди.

Стверджую, що метою теперішнього закону, обдудно прикритого патріотичним плащиком, є збільшення зиску польської буржуазії. Рівнож мушу ствердити, що еміґрантам з польської держави зовсім не залежить на тому, щоби відбувати свою подорож через Данціг чи Гдиню. Еміґрантам вигідніше виїзджати через заграничні порти. Пароходні лінії, що висилають свої пароплави з Данціга, мають пароплави старі та малі, позбавлені найнеобхідніших вигід: подорож такими пароплавами тревае 10 днів, крім цього еміґранти змушені є пересідати. Це в той час, коли дорога з заграничних портів продовжується 7—8 днів, а навіть тільки 5.

На додаток в дезенфекційному „чистилищі" Еміґраційного Уряду в Вейгерові еміґранта трактується як скотину: їх голить, стрижуть і палять їх майно.

Пароходні лінії вивезли в останньому часі за океан кільканадцять тисяч людей з Польщі. Виїхали ці люде до Канади, Куби, Мексика, Арґентини і Бразилії, — тільки тому, що польська буржуазія не могла дати їм праці, а при тому ціла держава, а головно т. зв. „кресі" заповнені еміґраційними агентами, які намовляють людей до виїзду та обіцюють їм золоті гори за океаном.

Уряд капіталістів і обшарників буцімто забороняє цю аґітацію, але в дійсности польська буржуазія рада цій дикій еміґрації, цьому відливові пролетарських сил, бо підчас промислового застою та зі страху перед безробітними охоче викинула би з Польщі цілі маси робітників. З другого боку польські обшарники ошукують себе надією, що завдяки еміґрації селян у заморські краї, ослабне боротьба селянина за землю.

Така дійсна причина того, що по відомостям американської преси, 16.000 польських робітників і селян перебуває зараз в розпучливому положенні на Кубі, куди їх вивезли з Польщі еміґраційні шакалі, котрі обіцяли цим нещасливцям, що перепачкують їх до Америки. Десять тисяч людей живе в страшних матеріяльних та гіґієнічних злиднях, не маючи грошей на прожиток, ні змоги заробітку та середників на позорот домів. Маси гинуть з голоду та від несприятливого клімату. Буржуазія сильно заінтересована у висиланню з краю робітників і селян і провадить це підприємство на спілку з пароходними лініями. Польська еміґраційна політика має за ціль тільки позбавлення краю сотень тисяч найздоровших, самих енерґійних пролетарів, які можуть бути в Польщі небезпекою для панування буржуазії. А там, де клясовий інтерес польської буржуазії йде на руку польському націоналізмові, там відбувається прямо торговля невільниками до заморських країв. По цілій Західній Україні гуляють сотні еміґраційних аґентів, що напевно тішаться сильною піддержкою польського уряду, які стараються вивезти робітників і селян зі з гарбаних польською буржуазією українських земель.

Те саме діється на Західній Білорусі. Це новий спосіб зменшування родовитого українського і білоруського населення та насаджування таким чином польського на місце виїхавших у світ за очі.

Тепер висилається маси еміґрантів до Бразилії на плантації кави, при чому еміґраційні шакалі роблять так поляки, що оплачують навіть подорож еміґранта, аби тільки був здоровий і сильний! А в Бразилії чоловік за 10 літ не одробить із жебрацької платні того, що йому поразкують аґенти за подорож і удержання. — Такий еміґрант стає там невільником плантатора.

Хай-же нам польська буржуазія скаже отверто, яку спілку заплутує вона дробити з пароходними лініями, що мають перевозити еміґрантів виключно через польські порти, по думці обговорюваного закону?

Адже зараз ми не довідаємося про закулісові торги. Добре тільки це знаємо, що коли польський уряд, не маючи власних портів на Балтику, добивається перепровадження цього закону з очевидною кривдою для еміґрантів, то робить це певно кермуючись головним чином гаслами буржуазії, котра стремить до викинення поза край міліонових мас робітників і селян. А що буржуазія має привичку і на політиці (і найбільше на політиці) грубо заробляти, тож не сумніваємось, що цілою буржуазії є так зорґанізувати еміґрацію, щоби селянин і робітник, був змушений оплачувати свій проїзд вже не протягом кілька 10, а протягом яких небудь 20 літ.

І буде це робитись неодмінно — в імя гасла: „опіка над еміґрацією".

Ще 10-го грудня минулого року ми вказували на пароходне товариство, яке допустилося шантажу на еміґрантах, наражуючи їх на страту майна та здоровля при відправці їх із Канади. Уряд не дав до цього часу в цій справі ніяких вияснень. Від того часу всі ми читали в газетах, що инше пароходне товариство було переловлене на висиланню людей з фальшиними еміґраційними документами, та наразило тим самим людей на страту гроша і на тюрму. І, не дивлячися на те, ці пароходні лінії істнують і провадять свої справи ще й тепер. Чи не свідчить це ще раз найвиразнійше про те, що польський уряд заінтересований в діяльности цих товариств?

При обговоренню еміґраційної політики в цілому — зможемо достарчити ще більше доказів про близький контакт уряду з еміґраційними шакалями. Але й все до тепер сказане, вистачить для ствердження, що польський уряд провадить подвійну гру, яка не має нічого спільного з дійсною опікою над еміґрацією.

Зогляду на сказане, не маючи ніякого довіря до так дбайливих способів опіки уряду, висловлююсь проти закона, як ще одного доказу істнування плянової продажі робітників і селян на заморські ринки.

В імени Посольської Комуністичної Фракції зголошую внесок: „Сойм відкидає проект закону про виключність польських портів для еміґрації".

Духовна цензура і духовенство.

(Голос священика.)

Новий розпорядок львівського Митр. Ординаріяту про духовну цензуру книг викликав деяке заворушення в духовних і навіть у світських кругах, тому позволю собі — з усякою пошаною для власти — висказати в цій справі також і мою гадку, оперту на довголітнім досвіді і деякім розумінні публичного життя.

Полишаю на боці цензуру на церковні й наукові книги та на дописи до антирелігійної преси, — хоч і про це можна би ще дискутувати, — лишень обмежуся до священичих статтей поміщуваних в прихильних для релігії й церкви часописах. І тут мушу сказати, що в нинішних наших відносинах не уважаю цього розпорядку корисним для церкви і загальної справи.

Доля нашого народу віддана була дуже нещаслива. Опинившися під чужою владою, наш нарід терпів тяжкий гніт на національнім і церковнім полі, а наслідком цього покинули його вже в давних віках всі висші верстви. Остало лише селянство, що двигало тяжке ярмо неволі й кріпацтва і було трактоване гірш худоби, дарма, що воно було християнське. Тай гнобителі називали себе християнами. Аж перед 70 роками діждалося воно особистої свободи і одержало змогу сяк-так розвиватися. Тоді прийшло йому з допомогою наше духовенство, що сповняючи обовязок свого звання, стало пильно трудитися над його просвітою, отверізінням і здобуванням йому гороожанських прав.

Головним засобом у цій праці являлося живе слово і преса. Наше духовенство обговорювало на соборчиках і инших зборах за пекучі потреби народу й способи зарадн, порушувало їх на проповідях, а світліші мужі подавали свої думки в пресі і загрівали тим чином увесь загал до праці. Переглянмо давні річники „Слова" і відтак „Шла" і ми знайдемо найкращі перли духа нашого духовенства, побачимо цілу історію нашого відродження. Отся праця була ідейна, свобідна і ніколи не спинювана, та принесла добрі овочі. Вправді наше духовенство за весь той час мусіло боротися з могучим противником, але таки дорозмогло народові дійти до високого національного освідомлення. Вся та праця піднесла значіння і повагу духовенства і церкви в очах народу.

А шож говорити про теперішній час! Ми священики найкраще знаємо, яка тепер доля нашого народу; чиж маємо його в тяжкій хвилі полишати? Ні! бо не було би спроневіренням нашому званню! Та ми додамо тут, що нині від нас не жадається політичної роботи, але вистане, коли будемо реально працювати в церкві та на полі просвітнім і горожанськім. Бо коли дамо народові моральну культурну основу його буття, то решту пісні доспіває він собі сам.

До цеї культурної праці накликує священиків митрополит Андрей і жаліє, що духовенство по ударах війни не обавляє для неї більшого зацікавлення. Одначе щоби заставити духовенство до культурної праці, треба конечно повернути йому давну свободу думки, щоби воно могло обговорювати правдиво свої справи і загрівати себе взаїмно до сповнення свого завдання.

Більшої свободи діяння треба нашому духовенству ще й з инших причин. В деяких справах трапляються конфлікти між нашою церквою і урядом, або між нашим і другим обрядом; і тоді звичайно не годиться виступати отверто і рішучо. Але в таких випадках стає в пригоді організація духовенства і преса, виступаючи рішно в обороні належних прав. Так діється воно в цілім світі і так бувало часто й у нас. Одначе з заведенням офіціяльної ординаріятської цензури та з підданням усіх виступів духовенства під апробату ординаріятів тим самим спадала би вже вся одвічальність на владик. А чи було би це корисне для справи?

Але я піду дальше. Вже неразе бувало, що деякі владики під напором чужого уряду або других чинників відступали від прямої лінії свого народу. Однак загал духовенства стояв при народі і піддержував його справу. І я скажу, що тим способом ратувало духовенство повагу своїх епископів і церкви в очах своєї суспільности. Але ми можемо діждатися ще гірших часів. По думці конкордату не має ні духовенство ні нарід ніякого голосу при виборі своїх епископів. І ми можемо діждатися такого, що на владичі престоли будуть покликувані люде непотрібні нашому народові і обрядові, котрі стануть вводити у нас культурпоручення. І чиж мало би духовенство підчинятися сліпо їх приказам? Гадаю, що поважаючи свою власть, буде йти дорогою, яку вкаже йому совість і обовязок супроти свого народу: — инакше нанесло би воно тяжку шкоду своїй церкві. Але я посмію піти ще дальше. Мені видиться, що в нашім духовенстві зарисовуються нині два напрями: старої і нової школи. Священики старої школи уважалися передовсім слугами і учениками Христа та помічниками епископів. У них була девіза: „Бога бойтеся, князя (хочби й церковного) чтите!". По думці цієї школи вони були тоді найліпші, коли

Пурус
пости до взуття
нерозлевною всіх
пост до взуття

ті глубоким почуттєм, що мають сповняти сос. духовні повинности задля самого Христа а не тільки для того, щоби догодити епископові. Звідси і походила їх кріпка свідомість свого духовного достоїнства і своєї одвічальности перед Богом і людьми. Молоді священики нової школи уважають себе більше послушниками епископів, часлухують, що він гадає і бажає, та старяються йому догодити; а через це зникає у них почуття власної гідности і відповідальности. Особливо вражає цей сумний прояв у частини духовенства станиславівської дієцезії.

(Докінчення буде.)

о. Олександер Стефанович.

Людові доми.

Незвичайно замітний рух. Маючи під рукою і переглядаючи звідомлення філій і читалень товариства „Просвіта", переконуємося, що в половині місцевостей кождого повіту будують власний дім, поширюють дотеперішній прибудовою великої салі, приступають до будови або покликують до життя комітет, котрий має завданням перевести будову власного дому. Не входимо тут у ріжницю, чи це дім читальні, чи кооперативи, чи взагалі Народний Дім, котрий буде служити спільним пристановищем для всіх культурних і економічних установ даної місцевости. Ми підносимо тільки сам факт як дуже знаменний і мусимо до нього заняти відповідне становище.

Одначе істнує певна ріжниця між власними домівками у якомусь селі або невеликому містечку, а між домами у більших містах, як Станиславів, Тернопіль, Перемишль, Стрий, Коломия, а вкінці Львів.

Хоч Львів назвали ми на самому кінці, а про те сьогоднішні уваги обмежимо тільки до Львова і його потреб, та завдань громадянства у відношенні до тихже потреб.

Ні одно місто не відчуває так недостачі відповідних домівок, як саме Львів. Числячи пятьдесять тисяч українського населення, зібраного на одним місці, Львів є одиноким на просторі північно-західних земель, котрий єднить у собі стільки українських душ. Розкинені вони на великому просторі не можуть рішучо задоволитися одною домівкою, але з необхідности мусять продумувати над тим, щоби у кождій частині міста і на його окраїнах (периферіях) здвигати домівки, які мають заспокоювати всі потреби міського, а також підміського населення.

Краєві централі посідають свої доми, та всі вони з дуже малими виїмками можуть виповнити своє завдання у відношенні до місцевих потреб. Вони в першу чергу призначені для установ як таких, а деякі з них мають приміщувати у себе ще й инші установи загального характеру, а тим самим і не надаються і не в силі служити льокальним потребам.

Під оглядом заспокоювання льокальних потреб відносини у Львові більше ніж невідрадні. Маємо на увазі шкільні потреби і потреби читалень, зглядно культурно-освітних установ з широким характером як передшкільного так і позашкільного виховання.

До недавнього часу одна тільки 7-ми клясова школа дівоча ім. Т. Шевченка мала свій власний льокаль при вул. Мохнацького 12. Всі инші містилися у винаймлених домівках. Одначе величина домівок була того роду, що наука мусіла відбуватися на протязі цілого дня і чергувалася так, що домівки перепажно заняті для науки молоді від 8-ої рано до год. 8-ої вечером. З останнім роком справа дещо покращала, бо на стрийському передмісті побудовано на пл. при вул. Супінського (де тепер Ак. Дім) домівку від хлопячу школу ім. Т. Шевченка і на Личакові відреставровано для партерові доми на реальности дарований Ексц. Митрополитом Шептицьким, як домівку для школи ім. князя Льва. Всі инші школи, а особливо дві найбільші з них хлопяча і дівоча ім. Гончарка на городецькому передмісті (шкільної молоді більше ніж тисячка) у винайманих домах, котрі далеко не заспокоюють потреб, які ставимо до школи.

Ще більше безнадійно стоїть справа з домівками для захоронок і для читалень Т-ва „Просвіта".

Читальні „Просвіти" у Львові мають такі завдання, що для них потрібно просто осібних, відповідно построєних домів. Тимчасом читальня в середмісті міститься в одній невеликій кімнатці в каменниці „Просвіти" і цю кімнатку ділить ще з другими установами. Читальня на Личаківському передмісті так само не має відповідної домівки. Читальня на Стрийському не мала взагалі ніякої. Щойно від осени ц. р. буде користуватися домівкою при вул. Супінського, про що вище була мова. Читальня на Жовківському не має домівки. Читальня на Городецькому в забудуваннях св. Юра має деякі поміщення, але все те далеко не відповідає потребам передмістя, коли зважимо, що це передмістя може постачати кілька тисяч членів.

(Продовження буде.)

М. Гавущинський.

У. С. Р. Р.

Зріст сили куркулів.

Народний комісаріят робітничо-селянської Інспекції перевів в широких розмірах обслідування стану низового радянського апарату України. Обслідування торкнулося 18 округ, 75 районів і 21 сільських рад. По скупим донесенням української радянської преси, результати цього обслідування, у відношенню до села, такі:

На селі відбувається гостий процес розшарування села на заможників та незаможних. Зріст добробуту куркулів збільшує їх політичну активність. Маючи під собою сталий економічний ґрунт, куркулі, не зважаючи на свою абсолютну меншість, намагаються відограватн політичну ролю на селі, дістати в свої руки адміністративну владу. Політичні вимоги куркулів найбільше виявляєтся на останніх виборах до рад. Опинившись у сільських радах, куркулі всіляко намагаються похилити на свій бік сусідняків, використовуючи іноді для цього свій економічний вплив. В деяких місцевостях куркулі домагаються, щоб їм повернути землю, одібрану в порядкові розкуркулення й націоналізації майна. Низові радянські робітники не досім розуміють гасло: „Лицем до села", а по деяких місцевостях радянські урядові чинять опір цьому гаслу.

(„*Большевик*").

Про зріст на селі впливу заможних елементів свідчать зіставлення висліда виборів до рад по цілому радянському Союзі. Московська „Правда", орґан ЦК. РКП., робячи відсумки перевиборів до рад, між иншим пише, що ці перевибори відбулися тільки на одній третині Союза, а на двох третинах рішення вищих партійних і радянських органів про перевибори згноровано і перевиборів не переведено. Відношення населення до радянської влади, а радше до комуністичної партії, знайшло яскравий вислід на виборах в тім, що в ряді місцевостей на Україні, Кубані, Сибіру і Західному Краю (?) „верхушка" села потягла за собою сусідняків, а в результаті, в цілому ряді районів ради опинилися без комуністів! При цім „поправка радянського апарату через критику безпартійних показалася суворійшою, ніж би яканебудь чекистська провірка"!

Отже ставка комуністичної партії і радянської влади на середняка захиталася.

Біржа.

Львів, 23. червня 1925.

Гроші.

Амер. дол. 5·18 — 5·18½, канад. дол. 5·00 — 5·00¼, чеські кор. 0·15¼ — 0·15¼, лей 0·02¼ — 0·02½, франц. франк 0·24½ — 0·26, швайц. фр. 1·00—1·01, анґл. фунт. 24·85—25·00.

Золото. 20 кор. 21.70—21·80, 20 франк. 19·60—19·70; 20 марк. 24·70—24·80; 10 руб. 26·70—27·80.

ОСТАННІ ВІСТИ.

Жидівсько-польські переговори.

Жидівська преса радіє, що переговори жидівської буржуазії з польською реакцією добігають до успішного кінця. В понеділок пос. Райх відбув конференцію з мін. військових справ Сікорским, а опісля конферував з мін. освіти Грабским. Спільна конференція пос. Райха і пос. Тоня з міністрами Скшиньским і Грабским відбулася у вівторок.

Польсько-жид. порозуміння.

„Хвіля" повідомляє: 23. 6. була остання конференція між пос. д-ром Райхом і д-ром Тоном та делегатами уряду мін. Ст. Грабским і Ал. Скшиньским. Конференція тривала від 8·30 до 12. год. в ночі. На цій конференції дійшло до деякого порозуміння, яке має довести до усунення непорозумінь і розбіжностей, які були досі між польською й жидівською суспільністю. Консеквенція того доконаного порозуміння виявиться в реальних фактах, які пічнуться вже сл. тижня.

Рад. літаки на польс. границі.

З Вильна повідомляють, що на польсько-рад. границі від довшого часу літають радянські літаки для розвідки. На літаках є обсерватори, роблять фотоґр. знимки з ріжних військ. обєктів. Слідство вичвило, що в рад. Полоцьку є спец. рад. летнича стація й ґангари.

Процес б. конс. Лашкевіча.

Перед найв. військ. судом у Москві почався 23. VI. процес проти б. польськ. консуля в Тифлісі Лашкевіча, що був призначений до виміни за Вечоркевіча і Багіньского. Вчера відчитав акт обвинувачення прок. Кузьмин. Предс. є Ульрих, боронить адв. Ро.

Заворушення в Китаї.

В Ву-Чеу вбили яп. митного комісаря, а 2 помічників ранили. Митну комору ограбили. Страйкарі в Чінґ-Чінґ зневажили яп. консуля. У Гонґ-Конґ анґл. уряд оголосив афішами цензуру листів, телеграм, ревізію в крамницях і мешканнях, заборону вивозу харчів, золота і грошей без спец. дозволу. Анґлійський уряд узяв в охорону всіх мешканців. Колиб убито урядника в службі, членам семі мається виплатити 225 фунтів. В Шанґаї плавба здержана зовсім. Кулі не працюють.

Арештування Берналя.

До львівських арештів привезли з Кракова Берналя, який відвідав пр. Єгера в зв'язи з справою Штайгера.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Прояснення горизонту.

((З цикля „Мої політрозмови".)

Перед пару днями заходив політичний референт жидівського „Тубгаттуу" до наших „чубів" на інтерв'ю. Був у д-ра К. Левицького, був у д-ра Охримовича і ще в декого. Але всюди те інтерв'ю випало дуже мізерно, бо обом сторонам тяжко було порозумітись. Пан референт говорив то жидівським жарґоном, то таким високим стилем польської мови з варшавським акцентом, що годі було доглупатися в чім річ.

Я знаючи трохи жарґон (був два місяці на жидівській кватирі) і варшавський діялект (через Варшаву везли мене до Тухолі) рішив піти до пана референта та поставити йому кілька питань на тему недалекої жидівсько-польської угоди. Пана референта знав я ще з часів як він служив у галицькій інтендатурі, тому й певний був, що він не відкаже мені дедісенції.

Так і сталося.

Пана референта застав я за бюрком, як випробовував якісь нові печатки від Ґлязермана. При моїй появі він швидко перервав роботу, попросив мене сідати і ми розговорялися.

— Пане референте — спитав я — чи Жиди дуже жаждуть угоди з Поляками?

— Ну! А чогож ми маємо бажати як ви угоди?! Ви самі знаєте, ми є народ згноблений і ніяка органіка не зносимо. Але ненависний до муду боротьбою як... як скажений сапсь. Тоді ні пес ні заяць вода пес не стримає.

— Чомуж ви — питаю — робите з таким-такі угоду з Поляками?

— Ні, з ким ми маємо її робити? Хто тут є більшим паном між них?!...

— Розумію, але... чому Жиди не робили угоди наприклад з УНР. після Проскурова, або ще й перед ним?

— Ми, бачите, мали тоді инші засоби оборони! УНР. тойно мала бути витвана.

Я в душі помилував пашю пп. референтові, але назовні не міг того показати. Порівнюючи угоду, як зносім описаний проступок, я дамо з иншої боки.

— Пане референте! Чи Жиди після угоди підуть проти Українців у Галичині?

— Ну, чогож ми мали б іти проти Русинів у Малопольщі? Ми тільки можемо йти з кимсь, у тім випадку з Поляками, але... як справа... ну...

— Розумію розумію! Ви значить не зарікаєтесь...

— Певно, що ні...

— Дуже дякую... А тепер ще прошу, скажіть мені, які будуть економічні наслідки угоди. Чи не схочете ви наживатись коштом Українців?

— Ми, коштом Русинів?... Ніколи. Знаєте добре, що поміжами нами, Хлопи не потребують їти до міста за горівкою, але мав її на місці і то, а численних випадках на кредит. Ми бачили, що наш селянин не може собі дати ради з земдею, з полонинами, тобто було йому помогти обутися тягару. А хто це зробив, як не Жиди?!...

Гляньте на Карпати, чиї вони, хто поносить тягар їх посідання?!

— А як ви ставитесь до наших кооператив?

— Ну, кооперативи, з огляду на наших десять мандатів, які ми маємо, мусять змінити обсяг діяння.

Тут п. референт нахилився до мене і шепчи оглядаючись:

— Можеб так вони перейшли більше на політичне поле!

— Справді! Щасливі думки! воскликнув я. — Тільки що тоді зробити з майном кооператив?

— Ну, тут ви маєте вільну руку, або передати все до каталів, або на місцевих тамошніх коршмарам.

— Дуже дякую! відповів я і з огляду на те, що п. референт глянув на годинник, схопився з крісла.

— А тепер ще на останок: Скажіть мені, будь ласка, яка є ріжниця межа „Хвілею" і „Тубгаттом"?

— Велика! Велична! „Тубгатту" є органом малопольських Жидів, а „Хвіля" польських.

Я попрощався і вийшов...

Мій антисемітизм розвіявся як дим.

Галактіон Чінка.

ПОЗІР! ПОЗІР!
Рідкий промисл. се клич великої ваги,
Жадайте і уживайте лише
„ЕЛЕҐАНТ" пасту до взуття і французьку ма-
2233 сть до підошви 1—1
О. ЛЕВИЦЬКА І СКА
Львів, вулиця Кордецького 51.

НОВИНКИ.

— **Конф'ската.** Останнє число „Піла" конфіскувала прокуратура за три уступи з передової статті п. з. „Вкінчений розкол" і за чотири місця зі статті п. з. „Конечні".

— **Маніфестаційний страйк.** У вівторок між 10—12 год. ранку відбувся маніфестаційний страйк робітників усіх катеґорій під гаслом: За працею і хлібом. Страйк являється організованим протестом проти зростаючої з дня на день дорожні на артикули, необхідні для житя в той час, коли плата за працю не тільки не підноситься, але й спадає. Деякі товариства покинули рух в год. 10 і 45 мінут та стояли на місцях до год. 11·30 на знак співдаючування зі стоялкуючими. В год. 10·30 відбулося віче робітництва на маґістратському подвірю, а в год. 12. удалася окрема депутація робітництва до львівського воєводи в справі пануючої дорожнечі та безробіття. Біля години дванайцятої зібрана товпа робітників пустилася від маґістрату Руською вул. в напрямі до Воєвідства, але поліція загородила їй дорогу, при чому виявилася суперечка між демонстрантами й поліцією. Результатом її було те, що маніфестанти розігнано при допомозі кінних поліцаїв. Піша і кінна поліція поводилася дуже брутально, бьючи обнаженими шаблями і прикладами. Ми були свідками з вікон нашої редакції як один поліцай рамя прикладом у голову лежачого на хіднику хлопчику, що випадково ніс туди воду і був потручений розбігаючою товпою.

— **Колонийські „хлібодаї".** Як інформує польська преса, квартували в Колонії цими днями, якесь віче, на якому ухвалили післати чолобитну телеграму премієрові Грабському від імени українського населення

але від українського населення вони не мають ніякого права складати чолобитни телеграмою. Уходова Пах. привезла такі

ДОМАШНІ ДАНСІНҐИ
уряджує світової марки
ҐРАМОФОН, „His masters voice"
„ГОЛОС СВОГО ПАНА"

Ґрамофон цей найновішої конструкції (система РАДІО з мікрофоновою підкладкою) узнаний першорядними знавцями цілого світа за найлучший. Вішнева репродукція без шуму. Великий вибір плит, рівнож жидівських і єврейських каторів: РОЗЕНБЛЯТТА, КВАРТИНА, СІРОТИ.

THE GRAMOPHONE Co, Limited, LONDON.
Ґенеральний репрезентант на Польщу:
ЙОСИФ ВЕКСЛЕР
Краків, Фльоріянська 25. **Львів**, Сикстуська 2. 1907 16—24

текст тої телеґрами: „Віче українського народу виявляє свою льояльність супроти Польщі і просить економічної допомоги від уряду".

Польська аґенція телеґрафічна передає комунікат дуже хитро і не зазначує, що авторами телеґрами є хлібороби з Ільїнського клюбу в селі.

— **Вийшло з друку нове (6-те) число „Світу"**, ілюстрованого двотижневика, присвяченого М. Драгоманову (з нагоди 30 роковин його смерти). Статтю про Драгоманова написав Вол. Дорошенко. На титульній сторінці поміщена знимка могили Драгоманова в Софії, а в тексті його портрет. З актальних знимок поміщена знимка памятника Ольги Басараб на Янівському цвинтарі у Львові, збудованого після проекту арх. малера Р. Лісовського, похід львівських пластунів з піснями на цвинтар, знимка абітурієнтів української академічної гімназії у Львові, знимка абітурієнтів дівочої гімназії в Перемишлі, дві знимки розпаханих куратореєю двох класів (VIII А і VIII Б) української гімназії в Перемишлі, знимка дитяч.-співака Модеста Менчинського, УСС. Теофіля Меленя (з нагоди 10-ліття його смерти) і ин. Крім цього находяться в числі 20 ріжних ілюстрацій до статтей: „Сучасна Туреччина", „Ґандзі" і ин. — „Світ", одинокий тепер ілюстрований у нас фамілійний журнал, можемо поручити всім нашим читачам. Передплата виносить 4 зол. 50 сот. на квартал. Адреса: „Світ" у Львові, Руська 3.

— **Нова лінія трамваєва у Львові.** Сьогодня рано уруховано у Львові нову трамваєву лінію, що лучить городецьку рогачку з личаківською рогачкою та личаківським залізничим двірцем. На тій лінії курсуватимуть вози зі знаком „8". Дотепер курсували ці вози на головний двірець. До личаківського двірця будуть ці вози курсувати від год. 5'57—8'30, від 13—15'20 і від 17—21'30. В инших годинах будуть вози курсувати тільки між обома названими рогачками.

— **Посол Кохановнч у СРСР.** Білоруський посол до сойму Кохановнч перейшов польсько-радянський кордон та опинився на території радянської Білоруси, де дає публичні виклади та лекції про всі ті благодаті, які сповнюють на білоруське та українське населення в Польщі. Польська брукова преса назвала його перехід до СРСР. драдою, а львівська „Ґазета Порання" дає від себе такий високо-патріотичний коментар: „Цей ренеґат поширює між нашим наклеп (?!) про настрої населення на наших східних „кресах", яке тільки мріє про „ратунок з боку-Москви". Коментар нічого собі! Гідний брукової преси.

— **Новий лік на сифіліс.** Французький професор Роа Закомунікував паризькій Академії Наук про результати досвідів свого співробітника Левадіта, що винайшов новий лік на сифіліс. Цей новий лік містить у собі 15 проц. арсенику і 41 проц. бізмуту, а запевняється його незвичайно поміж мусуки. Наслідки такого вприскування мали незвичайно добрі наслідки у всіх випадках їх примінення. Зараз після першого вприскування пацієнти почували себе добре та прийшли до фізичного покращення.

— **Саранча.** На Україні показалася в Одещині саранча. Загроза, яку несе зі собою та хіба для хлібороба, є величезна. У звязку з появою саранчі вішла влада закликати все населення до боротьби з тою насуваючою стихійною бідою. Покищо появилися умови саранчі в околиці Розіяльної та найбільшому на Україні садоводчому окрузі тираспольського повіту. Саранча летить зі заходу. Для недопущення саранчі до садів, що розложені близько залізничих ліній висилано пароводи, що маневрують по шляху та відстрашують саранчу парою та димом.

— **Рільничий конґрес.** В неділю розпочав свої наради у Варшаві XII. Міжнародний рільничий конґрес. На ньому явилося до 200 делеґатів з Европи й Америки, а саме з Австрії, Анґлії, Арґентини, Бельгії, Бразилії, Данії, Голяндії, Еспанії, Канади, Люксембурґу, Румунії, Союзу Рад. Республик, Португалії, Естонії, Зел. Цержая, Франції, Фінляндії, Швайцарії, Швеції, Італії, Малярщини, Югославії, Японії, Канади, Чехословаччини, Чілі й ин. Найчисленнішою є чехословацька делеґація. Після формальностей, звязаних зі святочним відкриттям конґресу, вибрано президію і секції. Після того учасники уживали варшавських роскошів.

— **Невтомний і невловимий Панч.** По півторамісячних, безперервних ловах на невгомонного та не позбавленого гумору Панча приходиться усумнитися в тому, чи взагалі така облава була та чи до неї направду бралася влада так дуже серіозно, як про це писали деякі польські брукові газети. Бож важко допустити, щоби польські органи безоченства при такому великому та довгому напруженню не досягли своєї мети та не зловили якогось так одного чоловіка, що напсував так багато крови населенню і поліції. Вже отма поліційна амбіція на це не могла би їм дозволити. Отже: або так дуже серіозно до цеї облави ніхто не брався, а польська преса цілу справу непотребно розхуала, вишавши до неї навіть воєводу, що як тепер уже відомо, їздив не до вроцлавського почіту на облаву, а до Шедя і Яворова відбивати чоловбітню від надійних Українців; або той анархістичний Панч зовсім не істнує в дійсности а тільки в уяві деяких чиниників. Бож важко повірити, щоби по нинішний день від разу літ міг свобідно „райзувати" бандит, на голову якого надожили високу премію органи безпечеництва. Цеж не голка а чоловік і до того не один а з цілою шайкою. Через те всі ті легенди про всі фортелі Панча, про його дотеп та зручність і орієнтацію слід вважати все таки легендами. Одначе все це, саме в потвердження нашої догадки, дає нам право навести ще одну легенду про зручність того апокаліптичного бандита. Найбільше брукова тепер у Львові ґазета „Курер львовскі" принесла сьогодня вістку про те, що Панч весь час облави брав особисто разом з поліцією участь у тій облаві на самого себе. Нехай собі всезнаючий і всечуючий „Курер львовскі" що хоче пише а ми все таки не можемо йому вірити. Бо й якже можна допустити такий абсурд, щоби Панч ловив самого себе разом і руки в руку з польською поліцією? А далі пише та сама ґазета ще й таке, що Панч приїхав зі своїми товаришами до Львова і бавився тут кілька днів. Одна конфідентка, що мала його видати, донесла про момент його виїзду зі Львова. Поліція змобілізувалася і пушила на головний двірець, окружила всі входи та виходи, а Панча все одно не зловила. Це тільки потверджує, що Панч постать цілком леґендарна! За невдачу, зрештою зовсім зрозуміле, як що приняти нереальність теорії про Панча, конфідентку поліція арештувала.

— **Засуд повстанчого отамана-женщини в Києві.** „Морген Цайтунґ" приносить у 159 ч. з дня 21. VI. ц. р. вістку про засуд відомої повстанчої отаманки, популярної Марусі Трейко на смерть через розстріл разом з її 8-ма старшинами ґенерального штабу. Марусю арештували з 21 старшинами її штабу в 1924 р. Саме на днях відбувся в Києві суд над ними. Марусю і 8-ох старшин засудив революційний трибунал, як сказано, на смерть, а инших на довголітну тюрму. Названа ґазета порівнує Марусю з Жанною д'Арк за її величезні геройства та вчинки, яких вона доказувала на Україні. Вона приняла засуд спокійно. Виконано його кілька годин після засуду.

— **Перехід архиепископа до автокефальної церкви.** До української автокефальної церкви перейшов з російської православної церкви на Україні архиепископ приилуцький Теодозій Сергіїв. Українська церковна Рада прийняла архиепископа і залишила його управителем приилуцької епископської округи з місцем осідку в Полтаві. У своїй заяві з тої нагоди каже архиепископ Теодозій таке: „Приєднуючись до Святої Української Православної Церкви і визнаючи благодатність її єрархії, обіцяю святу православну віру Христову, доки життя мого, твердо та непохитно боронити, керуючись канонами, устроєм і орґанізацією Української Православної Церкви". (За „Духовною Бесідою").

— **Жахтва праці.** В тартаку Голубі під Перемишлем відтяла машина руки робітникові Михайлові Колінчукові. Бідний робітник став калікою на ціле життя без цілої долоні в правій руці. Його у важкому стані відвезено до шпиталю а руку поховали в недалекому лісі.

— **Відбудова на Волині.** На Волині знищено в часі війни 77 тис. будинків, а в тому 25 тис. мешканевих. Досі відбудовано 5 тис. мешкальних домів і 11 тис. господарських. На акцію відбудови уряд призначив досі 1 міл. 225 тис. зол. З цеї суми використано 60 проц. головно в користь кольоністів і осадників.

ХТО раз сметанкової
„Бранка" закоштує,
Цему навіть дарована
Инша не смакує.

Зі спорту.

Свято весни.

Влаштували його дівочі середні школи 11. VI. ц. р. на площі „Сокола-Батька".

Вправді несподіваний дощ на самому вступі змочив як вправляючих так і видців та в пару хвиль пізнійше усміхнулося сонце приязно до молоді а роблажливо гляділо на перечулених батьків.

Саме свято вийшло навіть для наших суслів надсподівано. Пізнати було, що не лише учительки вложили багато праці, але й молодь вложила багато пильности і витревалости.

Руханкові точки перелічані точками збірного хору тревали 2'30 годіни.

Збірна вправа, до якої станувло понад 300 учениць, радувала око видця не лише бездоганним критгям, точністю виконання, але ще в більшій мірі почуттям ритму. Учениці захоплювали видця ґраціозністю рухів і гнучким, легким ходом. Сама вправа уложена з великим знанням краси жіночого руху.

Відносно забав і гор заважу те, що казав Боберський а то, що: забави й гри дають рух, сміх і завзяття. Тому слід би зробити щаснійший добір другим разом а також удатнійший вихід. Гарний хоровід рухами може не відповідав нашій вдачі. Танець же Катерина звернув увагу публики на красу народнього руху, який треба в школі плекати. „Кошиківка", до якої станули дружини III. держ. семинарії і гімназії СС. Василіянок, показала бездоганну комбінацію і високий рівень гри. Перемоцем вийшла III. держ. семинарія хоч гімназія грала з амбіцією і завзяттям. Ця мячева гра розвиває не лише всесторонно тіло, але й вчить думати тай поправляє красу постави.

Руханкові точки закінчили учениці приєсем. УПТ. зілюстрованими „Летить галка понад балку". Саме виконання й зілюстрування стояло так високо, що сміло можнаб цю точку дати на повісі котрої небудь із шкіл ритмічної руханки на заході Европи.

Точки збірного хору випали якнайкраще, тим більше, що диріґент зумів на площі підібрати місце, щоби голос не губився.

На що ті свята — спитаєте? — Відповіди не буду давати, бо коли хто підходить до дискусії з упередженням, то ніхто його не переконає а не переконає навіть такий аргумент, як той, що краще, аби молодь проводила свобідний час на сонці і вільному воздусі, чим щоби тинялася по вулицях. Краще щоби молодь зуживала свою передлишену енергію в пухових грах чим щоби сиділа по кінат. А чейже ніхто не заперечить, що здоровійший рух на вільному воздусі чим шкільні вечерниці, де молодь танцює і то їй на здоровлю по думці перечулених батьків не шкодить.

Blue boy.

ОПОВІСТКИ.

Український хор Д. Котна:
у пятницю 26. „ Турка.
у суботу 27. „ Турка. 2150 8-?
у неділю 28.VI. „ Турка.
у понеділок 29.VI. „ Старий Самбір.
у вівторок 30.VI. „ Старий Самбір.

Безплатна лікарська поміч для вагітних жінок. Що понеділка від 12—1 год. в полудне в домівці тов-а у Львові при вул. Хоровонської 15. (бічна Вороновської) біля Цитаделі оприсує безплатне для вагітних жінок лікар д-р О. Полоцінський в порадні матерей львівської філії українського келевого тов-а охорони дітей і опіки над молодю. 3—3

Український Центральний Комітет в Річпосполитій Польській повідомляє, що видача щомісячних допомог **українським військовим інвалідам** за їх інвалідність, починаючи з 1-го січня 1925 р. переводиться в касах Комітету (Варшава, Длуга 29) та Української Станиці в Каліші. Нижезазначених інвалідів Комітет просить негайно подати свої адреси до УЦК.: 1. Возняк Семен, 2. Гловацький Петро, 3. Ермак Іван, 4. Лиско Олександер, 5. Мазур Яків, 6. Миколаєвич Степан, 7. Ординський Йосип, 8. Пихуп Матвій, 9. Панахида Іван, 10. Шведум Митрофан, 11. Кравченко Єфим, 12. Силоренко Дмитр, 13. Вурсоль Іван, 14. Глухенко Сергій, 15. Джурко Іван, 16. Нелипович Григорій, 17. Удовико Федір, 18. Шевчко, 19. Базилевський Павло, 20. Ласківський Кость, 21. Петренко Олекса, 22. Хижняк Дмитро, 23. Миколаєнко Микола, 24. Черкавський Пилип. — Український Центральний Комітет. 2229 1—3

„Стара Україна", в. VI. за 1925 рік, вийшла і містить статті та замітки: Ів. Борщака, Єп-на И. Боцяна, В. Гнатюка, Д. Дорошенка, В. Карповича, Ів. Кревецького, І. Крипякевича, В. Липинського, Ів. Німчука й ін. Огієнка. У випуску 10 знимок і старих ініціялів. Річна передплата 10 зол. Редакція й адміністрація: Львів, вул. Чарнецкого 24. 2227 1—1

Ванне для Духовенства! Деканат поморянський призначив 60 морґів ґрунту ерекціонального із надвижки деканальних ґрунтів на річ вдів і сиріт по священиках. Указаним є, щоби всі деканати узглядняли передовсім ґрунтову позицію для вдів і сиріт по священиках при теперішній реєстрації ерекціональних ґрунтів. — Управа гр.-кат. вдовично-сиріт. фонду в поморянськім деканаті. x 1—1

Дрібні оголошення.

ПОШУКУЄТЬСЯ в підгірській місцевості кімнати з харчем на дві особи від 15 липня до 15. серпня. Зголошення з умовами слати до Адмін. для М. Г. 2216 2—2

ДВІ три учениці з лишнього часу, чому на ціле удержання. Сонячна кімната, здоровий харч, окремо в дім. Умовлятися можна вже тепер. Зголошення приймає ласкаво Адміністрація „Діла" під „Добра опіка". 2217 1—1

ПРИЙМУ на харч і мешкання кілька учениць від вересня. З інформаціями устними чи письменними відноситися до о. Дутківича, пароха церкви св. Петра і Павла у Львові. 1—1

ПАРОХІЯ Кутківці 2 кл. від Тернополя, що має всі середні школи за кілька з родинних зглядів. Бажаючі інформації уділяє письменно найдостойніший отець Кутківці, почта Тернополь. 2230 1—1

ЗЛЬОКАВТОВАНИЙ ЛІСОВИК, який якоїбудь посади, може мати житлоство, ротуньство на лісовім і земельнім господарстві. Ласкаві зголошення до кооперативи Верховина Кутк. 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ВАЖНЕ ДЛЯ ПАНЬ!
Вже приймаю фільцові і шовкові капелюхи до перерібки і фарбування, після заграничних моделів. — Ціни умірковані.
РОБІТНЯ КАПЕЛЮХІВ
Б. ГОРН, Дом'ніканська 1.
2212 Позір на фірму і число дому. 1-?

Конкурс на аренду.

Сирітська фундація бл. п. о. Йосифа Фолиса віддасть по жнивах сего року в аренду фільварок в Заломаню, стара Ожидів. До аренди належать всі будинки господарчі, дім мешкальний, город, 8 морґів поля, 85 морґів сіножать, інвентар живий і мертві має посесор від фундації купити. Аренда на кілька літ. Кожа посесійна у висоті пірічного чиншу при дім. Письменні оферти при долученню вадії у висоті 300 зол. вносити до канцелярії меценаса Е. Гвоздецького у Львові, вул. Красінских 6. до дня 10 липня 1925 р. 2211 3—?

ДО 24 ГОДИН
чистять і фарбує
хемічно одяги
жіночі і мужеські
„ОЩАДНІСТЬ"
Академічна 29.

НА ЧАС ФАРБУВАННЯ
шучо, чи
тепло(ки) сукня
шкіл, що
ня до
вкіці. — Окрім
підтрьох Дамів
ячі, в Міжнарод
Зелена 0.

КОНСТИТУЮЧІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Товариства „Союз емеритів і пенсіонерів у Львові відбудуться дня 1. серпня 1925 в 9 год. рано у Львові в салі „Української Бесіди" при вул. Ружовського ч. 2 І. поверх з слідуючим деяким порядком:

1. Отворення Зборів.
2. Вибір голови Зборів.
3. Відчитання й прийняття статуту.
4. Вибір предсідника, 6 членів і 2 заступників Головної Ради Товариства.
5. Вибір контрольної комісії.
6. Означення висоти вписового й вкладки.
7. Внесення членів.

Зголошення в члени до дня Загальних Зборів приймають статутово уповноважнені: Танчаковський Йосиф вул. Руська 3, І. поверх, Міщанське Братство та Давидовський Петро при вул. Зелена ч. 5 — оба у Львові. 2226 1—1

Повідомлення.

Пан **Ігнатій МАЗАК** перестав бути нашим представником, а тому чого не має права ані приймати замовлень на наші вироби, ані побирати якінебудь зачети на наш рахунок від наших відбоців.

Львів, дня 11. червня 1925.

2231 1—1 **„ФОРТУНА НОВА"** фабрика цукерків і шоколяди **Н. Авдиковчева** Львів, Кордецкого 21. Тел. 26-14

За редакцію відповідає О. Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.